

CLAIMS RESOLUTION TRIBUNAL
בית הדין לבוררות בנושא החשבונות הרדומים בשוויץ – CRT

להתייחסות בלבד - הנוסח האנגלי הינו הקובע

בעניין ההתדיינות המשפטית לגבי נכסי קורבנות השואה
תיק מס' CV96-4849

מענק מאושר

לתובעים (שם חסוי 1)

and (שם חסוי 2)

בעניין השבונות של Isak Haber

מס' תביעות: 150081/AV; 150080/AV

גובה המענק: 322,807.00 פרנקים שוויצרים

מענק מאושר זה מתבסס על תביעותיהם של (שם חסוי 1) (להלן "התובע (שם חסוי 1)"), ושל (שם חסוי 2), מבית (שם חסוי), (להלן "התובעת (שם חסוי 2)"), (להלן "התובעים") לחשבון שפורסם על שם Isak Haber (להלן "בעל החשבון"), בסניף ציריך בבנק [שם הבנק חסוי] (להלן "הבנק").

כל המענקים מתפרסמים. במידה שהתובע דרש חיסיון לגבי תביעתו, כמו במקרה דנן, שם התובע, שמות קרובי משפחתו, להוציא את שם בעלת החשבון, ושמו של הבנק נשמרים חסויים.

מידע שהוגש על ידי התובעים

התובע (שם חסוי 1)

התובע (שם חסוי 1) הגיש טופס תביעה בו זיהה את בעל החשבון כאביו, Isak Haber, אשר נולד ב- 18 במרץ 1892 ב-Ottynia, פולין (היום אוקראינה), ואשר נשא ל- (שם חסוי), מבית (שם חסוי), ב- 1920. התובע (שם חסוי 1) ציין שלאביו, שהיה יהודי, היו ארבעה אחים, בינם (שם חסוי), (שם חסוי)-ו- (שם חסוי). כמו כן, התובע (שם חסוי 1) ציין שלאביו נולדו ארבעה ילדים: (שם חסוי), מבית (שם חסוי), אשר נולדה ב- 7 בדצמבר 1922 בווינה, אוסטריה; (שם חסוי); התובעת (שם חסוי 2), אשר נולדה ב- 18 בינואר 1934 בווינה; והתובע (שם חסוי 2).

לפי התובע (שם חסוי 1), אביו התגורר ב- Kirchengasse 13, ווינה. התובע (שם חסוי 1) ציין שבבעלות אביו היתה חנות משפחתית גדולה בווינה, בשם *Brüder Haber*, עד שאוסטריה סופחה לרייך במרץ 1938 (ה- "Anschluss"). התובע (שם חסוי 1) ציין שאביו נאסר פעמיים על ידי הנאצים לפני שברח לפלסטין יחד עם משפחתו ב- 1939. כמו כן, התובע (שם חסוי 1) ציין שאמו נפטרה ב- 11 באפריל 1967 בקריית ביאליק, ישראל, ושאביו נפטר ב- 17 בפברואר 1981 בחיפה, ישראל.

כביסוס לתביעתו, התובע (שם חסוי 1) הגיש מספר מסמכים הכוללים את תעודת הנישואין של הוריו, בה צוין ש- Isak Haber ואשתו התגוררו בווינה. כמו כן, התובע (שם חסוי 1) הגיש את הדרכון של אביו אשר הונפק בווינה ב- 14 ביולי 1939, בו זוהה כ- Isak Haber וכאיש עסקים ("Kaufmann"), ובו זוהו התובע (שם חסוי 1) והתובעת (שם חסוי 2) כילידיו, ובנוסף בדרכון מופיעה חתימתו; את אישור הכניסה של אביו לפלסטין, בו זוהה כ- Isak Haber מווינה; ואת תעודת הפטירה של אביו, בה צוין ש- Isak Haber נפטר ב- 17 בפברואר 1981 בחיפה. לבסוף, התובע (שם חסוי 1) הגיש את תעודת הלידה שלו, בה הוריו זוהו כ- Isak Haber ו- (שם חסוי), מבית (שם חסוי)¹. התובע (שם חסוי 1) ציין כי נולד ב- 14 בספטמבר 1936 בווינה.

התובעת (שם חסוי 2)

התובעת (שם חסוי 2), אשר הינה אחותו של התובע (שם חסוי 1), הגישה טופס תביעה בו זיהתה את בעל החשבון כאביה, Isak (Isac) Haber, אשר נולד ב- 18 במרץ 1892 ב-Ottynia, ל- (שם חסוי) ול- (שם חסוי), מבית (שם חסוי)1, ואשר נשא ל- (שם חסוי), מבית (שם חסוי), ב- 4 בדצמבר 1921 בווינה. התובעת (שם חסוי 2) ציינה שלאביה, שהיה יהודי, נולדו ארבעה ילדים: (שם חסוי), מבית (שם חסוי), (שם חסוי), התובעת (שם חסוי 2), והתובע (שם חסוי 1).

התובעת (שם חסוי 2) ציינה שבין השנים 1933 ל- 1938 אביה התגורר ב- Kirchengasse 13, ווינה, ושהיה אחד הבעלים של חנות בשם *Brüder Haber*, ממוקמת ב- Mariahilferstrasse 90. התובעת (שם חסוי 2) ציינה שאביה ברח מאוסטריה ב- 1939.

כביסוס לתביעתה, התובעת (שם חסוי 2) הגישה מספר מסמכים, הכוללים כמה מן המסמכים שהוגשו על ידי התובע Haber: את תעודת הנישואין של הוריה; את הדרכון של אביה; את אישור הכניסה של אביה לפלסטין; ואת תעודת הפטירה של אביה. לבסוף, התובעת (שם חסוי 2) הגישה את תעודת הלידה שלה, בה הוריה זוהו כ- Isak Haber ו- (שם חסוי), מבית (שם חסוי) b. התובעת (שם חסוי 2) ציינה כי נולדה ב- 18 בינואר 1934 בווינה.

מידע זמין ברשומות הבנק

רשומות הבנק שהועברו ל- CRT על ידי המבקרים שחקרו את הבנק הזה כדי לזהות חשבונות בבעלות קורבנות רדיפות הנאצים, לפי ההוראות שקבלו מהוועדה העצמאית של אישי ציבור (Independent Committee of Eminent Persons, להלן "ICEP") כוללות טופס ייפוי כוח בחשבון שנחתם ב- 9 בנובמבר 1938 בווינה, אוסטריה, ותדפיס ממאגר המידע של הבנק. בהתאם לסעיף 6 של סדרי הדין החלים על הליך יישוב התביעות, כפי שתוקנו, (להלן "סדרי הדין"), ה- CRT ביקש סיוע מרצון מהבנק על מנת לקבל מידע נוסף בנוגע לחשבון זה (להלן "סיוע מרצון"). ב- 7 ביולי 2004, הבנק מסר ל- CRT מסמכים נוספים. מסמכים אלה כוללים כרטיס לקוח וטופס פתיחת חשבון ניירות ערך שנחתם ב- 25 בספטמבר 1938.

לפי רשומות הבנק, בעל החשבון היה דר' Isak Haber, איש עסקים אשר התגורר ב- Kirchengasse 13 בווינה. לפי רשומות אלה, בבעלות בעל החשבון היה חשבון ניירות ערך, מס' 42271. הרשומות מראות שחשבון ניירות הערך נפתח ב- 25 בספטמבר 1938 ונסגר ב- 25 בנובמבר 1938.

רשומות הבנק לא מראות מה היה שווי של החשבון. אין הוכחות ברשומות הבנק כי בעל החשבון או יורשיו סגרו את החשבון וקבלו את היתרה.

¹ ה- CRT מציין שהתובע (שם חסוי 1) מזהה את עצמו כ- (שם חסוי 1), ושהמסמכים שהוגשו על ידיו מזהים אותו כ- (שם חסוי) וכ- (שם חסוי). כמו כן, ה- CRT מציין שהשמות האלה די דומים כדי לאפשר להניח שמדובר באותו אדם.

טופס ייפוי הכוח בחשבון אשר נכלל ברשומות הבנק נחתם על ידי בעל החשבון ו- (שם חסוי), אשר זוהה כאיש עסקים שהתגורר ב- Gustav Tschermakgasse 27 בווינה. בטופס הנדון, בעל החשבון ו- (שם חסוי) מאשרים לדר' (שם חסוי), עורך דין מווינה, לפתוח ולבדוק את התוכן של כל כספת שנשכרה על ידי בעל החשבון ו- (שם חסוי). בטופס, שהינו חלק ממכתב שהופנה לבנק, מוצהר בפרוש שבעצם אין שום כספת בבעלות בעל החשבון ו- (שם חסוי), ושעל הבנק להודיע כך לדר' (שם חסוי). שאר רשומות הבנק לא מציינות שאי פעם נפתחה כספת.

מידע זמין בארכיון הלאומי האוסטרי

בצו מן ה- 26 באפריל 1938, השלטון הנאצי דרש מכל היהודים שהתגוררו ברייך ו/או שהיו נתיני הרייך, כולל אוסטריה, ושבעלותם נכסים מעל לסכום מסוים, להצהיר על כל נכסיהם ולרשום אותם (להלן "המפקד מ-1938"). ברשומות של הארכיון הלאומי האוסטרי, (Archive of the Republic, Finance), ישנם מסמכים הקשורים לנכסיו של Isak Haber, שמספרם 36170. לפי הרשומות, Isak Haber נולד ב- 18 במרץ 1892, ונשא ל- (שם חסוי), מבית (שם חסוי). בנוסף, הרשומות מראות ש- Isak Haber התגורר בהתחלה ב- Kirchengasse 13 בווינה, ושאחר כך עבר להתגורר ב- Gustav Tschermakgasse 27. לפי הרשומות, בבעלות Isak Haber היה החלק החמישי של חברה בשם *Firma Brüder Haber*, שהיתה רשת חנויות כולבו, עם משרדים ב- Neubaugasse 25 בווינה. הרשומות מראות שחלקו של Isak Haber הוערך ל- 133,000.00 רייכסמרק. בנוסף, הרשומות מראות שבסוף 1938 ה- *Firma Brüder Haber* עברה אריזציה וההכנסות שנבעו מהליך האריזציה הועברו ל- *Kontrollbank* בווינה על מנת לשמש כעירבון לכיסוי חובות מס. ברשומות גם צוין שעל- Isak Haber ועל אשתו הוטלה שומה ראשונית עבור מס הגירה (*Reichsfluchtsteuer*) בסכום של 30,825.00 רייכסמרק ב- 5 ביולי 1939, ושהסכום הסופי עודכן ל- 60,416.00 רייכסמרק ב- 28 בינואר 1941, אחרי שגולקחה בחשבון שומה בסכום של 33,000.00 רייכסמרק עבור מס כפרה (*Sühneabgabe*).

בנוסף, ברשומות האלה נמצאו תכתובת והחלטות משפטיות וניהוליות המראות ש- Isak Haber ואחיו, (שם חסוי), נלקחו לחקירה ואחר כך הועמד לדין פלילי בגלל אי הצהרת נכסיהם במלואה בפני הרשויות הנאציות. הרשומות מציינות ש- Isak Haber נאסר ביולי 1938, שוחרר לזמן קצר ונאסר שוב ב- 28 באוקטובר 1938 ושוחרר שוב בי 28 במרץ 1939.

לפי הרשומות של ההליך המשפטי נגד Isak ו- (שם חסוי), במיוחד בפסק הדין ממרץ 1939, שני האחים הואשמו באי קיום הנהלים כאשר אישרו את ההעברה של ניירות ערך שהוחזקו בציריך ובאי דיווח מלא של נכסיהם במפקד מ-1938. לפי הרשומות של ההליך המשפטי, ל- Isak Haber היו ארבעה אחים וכולם התגוררו בווינה. לפי הרשומות האלה, הוריהם התגוררו בפלסטין החל לפחות מספטמבר 1938, ולשלושה מן האחים Haber ((שם חסוי), (שם חסוי) ו- (שם חסוי)) לא היתה אזרחות אוסטרית ועזבו את אוסטריה ב- 1938 לארגנטינה. המסמכים מראים שהמשפחה יסדה תאגיד עסקי בשם *Ortewa Aktiengesellschaft*, עם מקום מושב בשווייץ, ועם נכס בלעדי של בית ממוקם ב- 90 *Mariahilferstrasse* בווינה. לפי רשומות אלה, התאגיד העסקי הנפיק 600 מניות, מהן 200 בבעלות ההורים ו- 80 בבעלת כל אחד מחמשת האחים. הרשומות מראות שהמניות הוחזקו בכספת בבנק ושל- Isak ו- (שם חסוי) Haber היתה זכות חתימה אבל עבור העברות שלושתם היו צריכים לחתום ביחד. לפי הרשומות, אחרי שעזב את אוסטריה, (שם חסוי), מצויד בייפוי כוח שהוענקו לו שני האחים האחרים, הוציא את כל המניות שבכספת והפקיד 160 מניות שבבעלות Isak ו- (שם חסוי) בחשבון בבנק. הרשומות מראות ש- Isak Haber הצהיר בבית המשפט שהוא לא ידע על ההעברה הזו, ושאחיו (שם חסוי) טען שההעברה נעשתה ביישום הנהלים מפני שאחרי שדיווח על בעלותו במניות, ה- *Reichsbank* הודיע לו באוגוסט 1938 שעליו להעבירם לחשבון בנק. לפי דיווח ממשרד החקירות לענייני מכס ("*Zollfahndungsstelle*"), מתאריך ה- 7 בדצמבר 1938, בזמן הזה המניות הועברו ל- *Creditanstalt* וכל הנכסים האחרים הוחזרו על ידי משרד החקירות לענייני מכס. לפי המסמכים האלה, ב- 28 במרץ 1939, בית המשפט הטיל על שני האחים קנס ותקופת מאסר חופפת לתקופה שכבר נאסרו. בהחלטתו, בית המשפט ציין את העובדה שהאחים דיווחו על המניות שהחזיקו בשווייץ במפקד מ- 1938, שאחר כך הם מסרו אותן ל- *Reichsbank* ושהגסיבות

המקילות האלה נלקחו בחשבון באת פסיקת הדין. בפסיקת הדין צוין ששווי המניות הוערך ב- 92.00 רייכסמרק כל אחת, החל מה- 28 במרץ 1939.

בדיקת ה- CRT

אחוד תביעות

בהתאם לסעיף 37(1) של סדרי הדין, ניתן לאחד תביעות לגבי אותו חשבון או לגבי חשבונות קשורים בהליך אחד על פי שיקול הדעת של ה- CRT. במקרה הנוכחי, ה- CRT קובע כי יש לאחד את שתי התביעות של התובעים בהליך אחד.

זיהוי בעל החשבון

התובעים זיהו באופן סביר את בעל החשבון. שם אביהם ועיר וארץ מגוריו מתאימים לשם, לעיר ולארץ המגורים שפורסמו לגבי בעל החשבון. כמו כן, התובעים זיהו את הכתובת ואת המקצוע של בעל החשבון, מידע המתאים למידע שלא פורסם לגבי בעל החשבון, הכלול ברשומות הבנק. בנוסף, התובע (שם חסוי 1) זיהה את (שם חסוי), שם שמופיע ברשומות הבנק כאח של בעל החשבון.

כביסוס לתביעותיהם, התובעים הגישו מספר מסמכים, הכוללים את תעודת הנישואין של הוריהם ואת אישור הכניסה של אביהם לפלסטין, מה שמאמת באופן בלתי תלוי שהאדם שנטען שהינו בעל החשבון נקרא באותו שם והתגורר באותה עיר שמופיעים ברשומות הבנק כשמו ועיר המגורים של בעל החשבון. בנוסף, התובעים הגישו דוגמה של חתימת אביהם אשר מתאימה לדוגמה שנמצאה ברשומות הבנק.

ה- CRT מציין שהשם Isak Haber מופיע פעם אחת בלבד ברשימה שפורסמה בפברואר 2001 ובה מופיעים החשבונות שלגביהם ICEP קבעה שהם שייכים באופן קרוב לוודאי או אפשרי לקורבנות רדיפות הנאצים (להלן "רשימת ICEP"). לבסוף, ה- CRT מציין שלא מצא תביעות נוספות לחשבון זה.

מעמד של בעל החשבון כקורבן של רדיפות הנאצים

התובעים הוכיחו באופן סביר שבעל החשבון היה קורבן של רדיפות הנאצים. התובעים ציינו שבעל החשבון היה יהודי ושעד 1939 התגורר באוסטריה בשליטת הנאצים, כאשר ברח לפלסטין. התובע (שם חסוי 1) ציין שאביו נאסר פעמיים על ידי הנאצים. ה- CRT מציין שבטופס המפקד מ- 1938 שהוגש על ידי בעל החשבון, צוין שנאסר אחרי ה- Anschluss, שהועמד לדין פלילי על ידי השלטון הנאצי ושהעסק בו הוא היה שותף עבר הליך אריזציה.

הקשר המשפחתי של התובעים עם בעל החשבון

התובעים הוכיחו באופן סביר שהם קרובי משפחה של בעל החשבון כאשר מסרו מידע ספציפי ומסמכים המוכיחים שבעל החשבון היה אביהם. מסמכים אלה כוללים את תעודות הלידה של התובעים, בהן Isak Haber זוהה כאבי התובע (שם חסוי) וכאבי התובעת (שם חסוי 2), בהתאם.

בעניין תשלום יתרת החשבון

ה- CRT מציין שבטופס המפקד מ- 1938 שהוגש על ידי בעל החשבון, צוין שלבעל החשבון ולשני אחים שלו, היתה גישה לכספת בבנק. כמו כן, ה- CRT מציין שבטופס המפקד מ- 1938 צוין ש- (שם חסוי), בהסכמת שני האחים שלו, משך בספטמבר 1938 את תוכן הכספת והפקיד את המניות שהיו בבעלות שני האחים שלו, Isak ו- (שם חסוי),

בחשבון בבנק. מכוון שלפי רשומות הבנק תאריך פתיחת חשבון ניירות הערך שבעל החשבון החזיק בבנק קרוב מאוד לתאריך פתיחת חשבון ניירות הערך שצוין בטופס המפקד מ-1938 שהוגש על ידי בעל החשבון, ומכוון ששני החשבונות היו חשבונות ניירות ערך, ה-CRT קובע שהחשבון שאליו מתייחס טופס המפקד מ-1938 שהוגש על ידי בעל החשבון הינו אותו חשבון שאליו מתייחסים רשומות הבנק.

בנוגע לחשבון ניירות ערך זה, מכוון שבעל החשבון היו במעצר בזמן שהחשבון נסגר; מכוון שהשלטונות הנאצים חקרו את עניין בעלות נכסי בעל החשבון בבנק; מכוון שבפסיקת הדין בנוגע לאי יישום נהלים קשורים לנכסים אלה שבבעלות בעל החשבון צוין בפרוש שהמניות שהוחזקו בבנק הועברו ל-Creditanstalt בווינה, ושאהר כך נמסרו ל-Reichsbank; מכוון שאין ראיה שהיתרה בחשבון שולמה לבעל החשבון; ומכוון שניתן ליישם את חזקות (א), (ד) ו-(י) שבסעיף 28 של סדרי הדין (ראה נספח א'), הכרעתו של ה-CRT היא כי סביר שהיתרה בחשבון לא נתקבלה על ידי בעל החשבון או יורשיו. בהתבסס על התקדימים וסדרי הדין, מפעיל ה-CRT מספר הנחות על מנת לקבוע אם בעלי החשבונות או יורשיהם קבלו את היתרה שבחשבונות.

הבסיס למענק

ה-CRT קבע כי ראוי לפסוק מענק לטובת התובעים. ראשית, התביעות הן קבילות בהתאם לקריטריונים המפורטים בסעיף 18 של סדרי הדין. שנית, התובעים הוכיחו כי סביר שבעל החשבון היה אביהם, וקירבה זו מצדיקות את המענק. שלישית, ה-CRT קבע כי סביר שבעל החשבון או יורשיו לא קבלו בעבר את היתרה שבחשבון הנדון.

סכום המענק

במקרה הנוכחי, לבעל החשבון היה חשבון ניירות ערך. לפי טופס המפקד מ-1938, בחשבון היו 160 מניות מ-Ortewa Aktiengesellschaft, ושוי המניות הוערך ב-92.00 רייכסמרק כל אחת ב-28 במרץ 1939. לפי כך, שוי החשבון ב-28 במרץ 1939 היה 14,720.00 רייכסמרק, סכום שווה ל-25,824.56 פרנקים שווייצרים². השווי הנוכחי של סכום היסטורי זה נקבע על ידי הכפלתו במקדם 12.5, בהתאם לסעיף 31(1) של סדרי הדין ולכן הסכום הסופי של המענק הוא 322,807.00 פרנקים שווייצרים.

חלוקת המענק

במקרה הנוכחי, לפי טופס המפקד מ-1938, למרות שחשבון ניירות הערך הוחזק על שם Isak Haber, הנכסים שהופקדו בו היו שייכים ל-Isak ו-(שם חסוי), בחלקים שווים, ולכן ניתן להתייחס לחשבון כחשבון משותף בבעלות Isak ו-(שם חסוי). בהתאם לסעיף 25(2) של סדרי הדין, במקרים בהם החשבון המשותף נתבע על ידי קרוביו של אחד מבעלי החשבון המשותף בלבד או על ידי קרוביהם של חלק מבעלי החשבון בלבד, תקום החזקה כי החשבון היה כולו בבעלות בעלי החשבון שחלקיהם בחשבון נתבעו, בחלקים שווים. לפי כך, קמה החזקה ש-Isak Haber היה בעל החשבון במלאו³.

בהתאם לסעיף 23(1)(ג) של סדרי הדין, אם בת הזוג של בעל החשבון לא הגישה תביעה, יינתן המענק למי מצאצאי בעל החשבון, אשר הגישו תביעה, בחלקים שווים לפי פרנטלות (כללי קדימות ע"פ בתי אב). במקרה הנוכחי, התובע (שם חסוי 1) והתובעת (שם חסוי 2) הינם ילדיו של בעל החשבון. לפי כך, התובע (שם חסוי 1) והתובעת (שם חסוי 2) זכאים לקבל כל אחד חצי מן הסכום הסופי של המענק.

² ה-CRT עושה שימוש בשערי חליפין רשמיים כאשר מחליף מטבע זר לפרנקים שווייצרים.

³ ה-CRT מציין ש-(שם חסוי) היה דוד מצד אביהם של התובעים ושלא נמצאו תביעות נוספות לחשבון שבבעלותו. התובעים, כצאצאי הוריו של (שם חסוי), היו זכאים לקבל ממלא את חלקו בחשבון הנדון, בהתאם לסעיף 23(1)(ד) של סדרי הדין.

הקף המענק

תשומת לב התובעים לכך כי, בהתאם לסעיף 20 של סדרי הדין, ה-CRT ימשיך ויחקור בנוגע לתביעותיהם כדי לקבוע אם קיימים חשבונות בנק נוספים בשוויץ שביכולתם לתבוע. הקירה זו כוללת חיפוש בבסיס הנתונים של כלל החשבונות (המכיל רשומות אודות 4.1 מיליון חשבונות בנק שוויצרים מן השנים 1933 עד 1945).

אישור המענק

ה-CRT מאשר מענק זה לצורך אישורו של בית המשפט ותשלום על ידי הממונים המיוחדים.

Claims Resolution Tribunal
31 אוגוסט 2005